بەکورتی 15: من تۆ نییم... منەکان هەریەکە منی خۆیانن.. ئازاد حەمە

بە شێوەیەکی ساکار و سانا دەڵێین: (من) تۆ نییم، واتە (من) خودیخەمم. ئەم تێگەیشتنە گۆشەنیگای خۆی هەیە و بەرەو ئەوەشماندەبات، کە خودیخەمان بدۆزینەوە، کە هەرئەمەشە لێرەدا دەبێتە ناواخنی ئەوەی لەبارەیەوە دەدوێیین. ئەمەش بەپێی ئەوەی، کە خودی خۆبوون(خۆتبوون To be yourself) بەمانای ئەوەدێت،کە لەگەڵ خودی یان منی خۆماندا ببیین و لە خۆمی دۆزینەوەی پێگەی خودیخۆماندا بیین.

ئەمە سەرەتای خۆویستییە Selfishness، لە خودی پرسەکە، گەڕانیشە بەدوای خودی خۆدا، یان دۆزینەوەی منی خۆت، کە کارزانیی دەوێت. هەروەها لێرەدا قسە لە خۆویستییەکە بەمانای منپارێزییە نەک خۆپەرستیی. وەکیتر، خۆتبوون بە مانای پەسەندکردن و وەستان لەسەر ناسنامەی خودیخۆش دێت.

ئەو پرسیارانە، کە لێرەدا، ئارمانجی بنەڕەتی باسەکە دەپێکن ئەمانەن: خۆبوون چییە؟ چۆن فێربین خۆمان بیین؟ خۆبوون خۆدۆزینەوە نییە؟ ئەی من کێم چییە؟ منایەتی من چی دروستیکردوە؟ خۆم یان ئەویتر دروستیکردووە؟ چ منێک بیین؟منی خۆمان بیین یان کۆپی منەکانیتر بیین؟ کۆمەڵگە، ئەوانی دیکە، دەیانەوێت چ منێک بیین؟ منی ڕەگەزی مێ منێکی دیکەیە، یاخود هاوجۆری منی نێرە؟ خۆبوون واتە من بەهای خۆم دەزانم؟ باشە خۆبوون واتە تەنهابوون و بەس لەگەڵ خودیخۆبوون دەگەیەنێت، یان دەکرێت خۆمبم و لەناو کۆمەڵگاش بم؟

خودیخۆبوون(خۆتبوون être soi-même) واتە چی؟ واتە من تۆ نییم، من ئەوە، ئەوانی تر نییم. ئەم نییمە بەو مانایە نییە، کە ئەوە خراپن، بەڵکو کە من تۆ نییم، واتە من وەک ئەوە باش و بەد نییم. من بەشێوازی خۆم هەم و دەبم. من کە تۆ نییم،واتە من دەزانم من کێم. لێرەوە پرسیاری (من) لەدایکدەبێت. (من) کێم سەرەتای پرسیارەکانە. کێیەتی من سەرەتای دەرکەوتنی منە، ڕێگایەکە بەئەوەی خۆمی خۆم تەنها لەڕێگای من کێمەوە نیشاندەم.

منبوون تۆ بوون، یان ئەویتر بوون، نییە. هەموو منێک منایەتی خۆی هەیە. منی (من) منی تۆ نییە. ئەمە هەر مانای ئەوە نییە وێنەیەکی

ئەرێنیت لەسەر خودیخۆت هەبێت، بەڵکو پێویستیشت بەوەیە، کە خودیخۆت فریونەدەیت و خۆت بەلاڕێ نەبەیت. ئەمەش کاتێک ڕوودەدات، کە خۆتت لێبببێتە کەسێکی (منێکی) تر.

کە من تۆ نییم، واتە من متمانەم بەخۆمە. ئەمە وادەکات (من) لە تۆ جیاکاتەوە. متمانە، کە بەرهەمی هێزی بیرکردنەوە و دادوەری خۆمە، وادەکات، من منێکی بەهێز و سەروەرانەم هەبێت. کەواتە، من تۆ نەبم، ئاگام لە بەهای خۆمە، لە چاوەڕوانی ئەوەدا نییم تۆ بەهام پێببەخشیت.

کە من خودیخۆمبووم فریوخواردوو و دەسخەڕۆنابم. منێک لەناو خودیخۆما دەسازێنم، کە رووبەڕووی ئاستەنگ و گووشارەکان ببێتەوە. ئەوەش دەڵێین، کە گشت منێک پێویستی بە دەرککردنی خودی خۆیەتی. ئەمە من بەرەو خۆناسیی دەبات. هەژێنەرتر بڵێین: منناسی تەنها کاری منە نەک ئەویتر. بۆیە منبوون خودیخۆمبوونە.

منناسی ئاشنابوونە بە خۆم، چەشنی خۆم خۆمدەبم، نەک چەشنی تۆ. ئەمەو منناسی کاری قوڵ و چڕوپڕی فەلسەفیی لە تاک، خودیخۆ، داوادەکات، ئەمەش تەنها بە تێڕامان لە منایەتی من دێتەبەرهەم. بۆئەوە من پێویستی بەوەیە یەخەی خۆی بگرێت. وێڕای مەترسییەکانی ئەم لایەنە، لێ پەیبردن بەخودی خۆ ئاسوودەیی بۆ خود دێنێت. وایلێدەکات گەنجینەی شاراوەی خۆی بدۆزێتەوە. بەواتایەکیتر، منناسی خۆدۆزینەوە، شکۆمەندیشی بۆ تاک تا وێڵی دۆزینەوەی خودیخۆی بێت. چونکە خۆبزرکردن(خۆونکردن) هەمیشە بە قازانجی من ناگەڕێتەوە.

وێڕای ئەوەی گوترا، شوێنێک لەم جیهانە هەیە کە شوێنی منە. ئەو شوێنە بواری دەرکەوتنی منی منە. بەهۆێ ئەو شوێنەوە، لەوێ ئاگام لە خودی خۆمە. دەشتوانم بڕیاربدەم چۆن لەگەڵ جیهانی دەرەوەم مامەڵەبکەم. ئەمەش خۆپەسەندکردن و متمان□ بەخۆبوون دروستدەکات. بوارێکی باشیشە بۆ لەناوبردنی ماسکەکان، کە ساڵانیکە خۆممتیاشاردوەتەوە. هاوکات ئەمە دەرگا لە خۆڕەخنەکردن دەکاتەوە. هێما بۆئەوەشدەکەین، کە بۆ ئەوەی نەکەوینە تەڵەی ئەویترەوە پێویستمان بە خۆدۆزینەوە هەیە. ئەم تەقەلایە هەڵبژاردنێکی گەورەی هەستیارە و بێ سەختییش نییە. چونکە ژیانی تاک بارگەوییە بە زۆر ئەزموونی شکستاویی، دەسخەڕۆیی و گوشارەوە. بۆیە لەناو نامۆبوونەکانەوە دەبێت (من)ێک سەردەربێنێت. ئەو پرسە لەناو ژینگەی هەنووکەی ئێمەدا بە ڕەوشێکی خراپدا تێدەپەڕێت. لەم ڕوانگەیەوە دەگەین بەوەی، خۆناسیی دەرفەت ڕەخسانە بۆ هاتنەدەرەوە لە خودی ئەویتر و هاتنەناوەوە، یاخود گەڕانەوە بۆلای خۆت. چونکە منەکانی کۆمەڵگەی ئێستای ئێمە پڕیانکردووین لە خۆیان.

سەرنجڕاکێشترین ئەوەیە، کە خەریکە هێدی هێدی دەبیین بە (ئەوان). گشت منەک ب□□گاوەیە ببەتە کۆپی منەکی دیکە(تر).
سەرباری ئەوەی گوترا، یەکێک لەو پرسانەی لە دیدی سیاسییەوە ناخرێتەڕوو، بابەتی خۆناسیی سیاسییە، بەواتایەکی دیکە، من کەم لەناو سیاسەتدا، لە دونیای ئێمەدا، بوونی نییە. بەنموونە گەر ئەم خۆناسییە سیاسییە لە ژینگەی سیاسیی ئێمەدا هەبایە ئەوکات زۆرێک لەوە حاڵیدەبوون، کە شەرمە تۆ سێ حیزبتکردبێت و ئێستاش بەتەمای ئەوەبیت دەنگ کۆبکەیتەوە بۆ ئەو حیزبەی پەنات بۆبردووە.
سەبارەت بە دوا گوتنمان تایبەت بە من تۆ نییم و خودیخۆمم، ئەوە دەڵێین کە (من) پێویستی بە خۆناسییە Self-knowledge. بە ئەوەش من، یان خودی خۆ، پێویستی بە رەخنەکردنی خودیخۆ Auto-critique یەتی. ئەم شێوە رەخنەیە هاوشانە لەگەڵ خۆرەخنەکردن Self-critique، کە بەواتای خۆپشکنین و بینینی خودی خۆ، هەڵسەنگاندن و گریمانەکردن بەسەر رەفتار، کردار و بیرکردنەوەی خودی خۆوە دێت. خۆبینین و وێستان لەسەر گشت شتێکی خودیخۆ، من قایمتردەکا لای خودیخۆم. بگرە ئەو پرۆسەیە من بەخۆم دەناسێنێت و واشملێدەکات لەو شوێنەی پێویستبکات ستۆپی خودیخۆم بکەم. ئەمە مانایەتی من لاوازناکات، بگرە توندوتۆڵتردەکات، لەدەگەڕێ منی (من) ئاگای لەخۆی بێت و بزانێت (من) خۆی کێیە.

ئازاد حەمە
پرۆفیسۆر لە فەلسەفە لە زانکۆی سلێمانی